

Ключові слова: Закон України, охорона прав, знаки для товарів і послуг, адаптація законодавства, торговельні марки, партнерство, співробітництво, Європейський Союз.

Ключевые слова: Закон Украины, охрана прав, знаки для товаров и услуг, адаптация законодательства, торговые марки, партнерство, сотрудничество, Европейский союз.

Keywords: Law of Ukraine, the protection of rights, trade marks for goods and services, the adaptation law, trademarks, partnership, cooperation, the European Union.

УДК 658.163

Хаджинова О.В. к.е.н., доцент

Минц О.Ю. к.е.н., доцент

ДВНЗ «Приазовський державний
технічний університет»

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ В ФІНАНСОВІЙ САНАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ

Хаджинова О. В., Минц О. Ю. Інвестиційний механізм у фінансовій санації підприємств. В статті обґрунтовано необхідність розробки інвестиційного механізму як головного етапу реалізації фінансової санації на підприємстві, розкрито сутність інвестиційного механізму в фінансовій санації підприємств його структура та складові компоненти.

Хаджинова Е. В., Минц А. Ю. Инвестиционный механизм в финансовой санации предприятий. В статье обоснована необходимость разработки инвестиционного механизма как главного этапа реализации финансовой санации на предприятии, раскрыта сущность инвестиционного механизма в финансовой санации предприятий, его структура и компоненты.

Khadzhynova E. Mintz A. Investment in the financial mechanism of Turnaround Management. The article substantiates the need for investment as the main mechanism for the implementation phase of financial reorganization in the company, disclosed the nature of the investment mechanism in the financial reorganization of enterprises, its structure and components.

Постановка проблеми. Ринкова економіка характеризується нестабільністю розвитку економічних явищ та процесів, що обумовлює виникнення кризових явищ, знижує економічну стійкість підприємств і призводить до їх банкрутства. Успішна реалізація фінансової санації підприємств можлива за наявності дійового інвестиційного механізму. При цьому виникає необхідність раціонального використання інвестиційних ресурсів, що передбачає формування та розробку механізму реалізації ефективної інвестиційної програми підприємства, яка забезпечить стійке функціонування виробничо-господарської діяльності, а також підвищить привабливість та конкурентоздатність компанії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні і практичні розробки питань, пов'язаних з управлінням інвестиційним процесом підприємства і подоланням кризових явищ, знайшли відображення в наукових працях вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів: Г. Александера, Д. Баюри, У. Шарпа, В. Базилевича, А.Гальчинського, В. Гейця, В. Гриньової, Б. Губського, М. Джонка, А. Пересади, В. Руденка, О. Терещенко, С. Гуткевич та ін.

Однак окремі аспекти, пов'язані, перш за все, з організацією та управлінням інвестиційним процесом на мікроекономічному рівні для забезпечення ефективності

санаційних заходів підприємства в сучасних економічних умовах, потребують подальшого уточнення, конкретизації та вдосконалення відповідно до сучасної практики інвестування. Зокрема, в науковій літературі недостатньо висвітлені питання стосовно інвестиційного механізму фінансової санації підприємства.

Мета статті. Метою статті є розробка інвестиційного механізму як головного етапу реалізації фінансової санації на підприємстві, обґрунтування сутності інвестиційного механізму в фінансовій санації підприємств його структури та складових компонентів.

Викладення основного матеріалу. Реалізація запланованих санаційних заходів виробничо-технічного, організаційно-правового та соціального характеру насамперед залежить від ефективності роботи з фінансового забезпечення підприємства. Санаційні програми підприємств переважно містять заходи щодо освоєння нових видів виробництва, переозброєння підприємства, модернізації устаткування та ін. Тобто фінансова санація підприємств передбачає формування і реалізацію інвестиційної програми.

Управління інвестиційною діяльністю слід розглядати як складову загальної системи управління підприємством, що являє собою сукупність скоординованих методів, заходів, дій і принципів розробки і реалізації управлінських рішень щодо здійснення інвестиційної діяльності з метою подолання фінансової кризи, запобігання банкрутства або досягнення позитивного результату в майбутньому.

Вирішення широкого кола питань, які пов'язані із специфікою підприємства, що впроваджує процедуру санації, вимагає переходу на якісно новий рівень управління його інвестиційним процесом. Тому розробка та формування комплексного механізму управління інвестиційним процесом з метою ефективного використання переваг інвестування стає необхідним етапом. Інвестиційний механізм має регламентувати розробку та реалізацію управлінських рішень, охоплювати аналіз різних факторів, що впливають на процес інвестування та забезпечувати ефективне планування процесу управління.

За характером завдань та інтересів інвестиційний механізм є організаційно-економічним; за способом здійснення цілей є механізмом змішаного управління, оскільки поєднує в собі самоуправління та управління ринковими структурами (крім того впливають державні органи); за рівнем функціонування – реалізується на рівні підприємства; за способом реалізації є інструментом реалізації управління інвестиційним процесом у динаміці.

Відповідно до окреслених характеристик інвестиційний механізм являє собою сукупність органічно пов'язаних та взаємодіючих заходів, принципів, методів, прийомів, форм і стимулів управління інвестиційними проектами підприємства, взаємозалежний вплив яких забезпечує найбільш ефективні шляхи реалізації його інвестиційної програми [3]. Структурна схема інвестиційного механізму зображена на рис. 1.

Інвестиційний механізм підприємства передбачає створення необхідних структур, які забезпечуватимуть заходи з розвитку та контролю за процесом реалізації інвестиційної політики, створення регламентуючих документів, формування раціональних зв'язків між інвесторами та учасниками інвестиційної діяльності, визначення прав, обов'язків і відповідальності інвесторів та виконавців, що беруть участь у здійсненні інвестиційної політики. Управління інвестиційною діяльністю в процесі санації підприємства – це процес управління фінансовими, матеріальними і трудовими ресурсами за допомогою сучасних прогресивних методів, інструментів, важелів управління з метою забезпечення максимальної економічної ефективності інвестицій і досягнення санаційних орієнтирів.

Формування найефективнішого варіанту інвестиційної програми для досягнення цілей санації забезпечує структура стратегічного та оперативного планування інвестиційної діяльності, що стає складовою санаційного плану підприємства. Інвестиційне планування є процесом розробки системи планів і планових показників із забезпечення підприємства необхідними інвестиційними ресурсами і ефективності його інвестиційної діяльності.

Рис. 1. - Структура інвестиційного механізму підприємства.

Процес планування інвестиційної діяльності охоплює всі стадії і фази інвестиційного циклу, кожному з яких відповідає свій вид, характер планування, ступень деталізації тощо. Конкретно визначена структура планів, які застосовуються на різних стадіях і рівнях планування, залежить від стандартів і підходів, прийнятих на підприємстві, що здійснює інвестиційну діяльність. Форма і структура планів виконання робіт загалом по інвестиційному проекту і за окремими етапами можуть суттєво відрізнитися. Склад і зміст планів залежить від напрямків здійснення інвестиційної діяльності.

Методичне забезпечення окремого підприємства або інвестиційного проекту визначається суб'єктами інвестування, тобто використовуються методики і норми, розроблені ними самостійно згідно з власними санаційними вимогами і цілями.

Організація інформаційного забезпечення являє собою процес безперервного цілеспрямованого добору відповідних інформаційних показників, що необхідні для здійснення планування, аналізу і прийняття ефективних оперативних управлінських рішень по всіх аспектах інвестиційної діяльності підприємства.

Формування організаційної структури реалізації інвестиційної програми забезпечує створення сукупності внутрішніх структурних підрозділів, які забезпечують розробку і прийняття управлінських рішень за певними аспектами інвестиційної діяльності підприємства та відповідають за прийняті рішення. Функціональний підхід в управлінні інвестиційною діяльністю передбачає регламентацію і організацію здійснення всіх основних функцій управління: планування, організацію, мотивацію і контроль.

Вирішення завдань з організації аналізу інвестиційної кон'юнктури, що спрямований на узгодження інвестиційних потреб і можливостей підприємства при розробці та реалізації інвестиційних проектів та програм, передбачає формування функціонально-змістовної структури інвестиційного механізму.

На прийняття інвестиційних рішень підприємства впливають макро- та мікроекономічні фактори. У розрізі конкретних етапів здійснення інвестиційної діяльності формується інвестиційна поведінка підприємства з урахуванням системи мотивації інвестиційних рішень. Взаємодія факторів і мотивів ведення інвестиційної діяльності

активізують інвестиційний механізм підприємства, для функціонування якого необхідне певне забезпечення.

Ресурсне забезпечення інвестиційної діяльності є вихідною базою, на основі якої здійснюється формування інвестиційного механізму для реалізації поставлених в проєкті санації цілей.

Особливістю інвестиційної діяльності підприємств, що впроваджують санаційні заходи є обмеженість фінансових ресурсів. Саме тому проблеми ресурсного забезпечення санаційних заходів є важливою складовою інвестиційного механізму підприємства. При цьому слід враховувати, що фінансування санаційних заходів за рахунок власних коштів (самофінансування) практично не можливо, оскільки зазначені підприємства не мають чистого прибутку і амортизаційних відрахувань. Використання таких специфічних внутрішніх джерел, як ресурсів, отриманих в результаті реструктуризації активів підприємства має обмеження, оскільки підприємства, що знаходяться в кризі не мають достатньої кількості ліквідних активів. Саме тому залучення зовнішніх фінансових ресурсів є стратегічним напрямком інвестиційної діяльності.

Організація процесу узгодження інтересів суб'єктів інвестиційної діяльності передбачає заходи щодо погодження інтересів всіх учасників інвестиційної діяльності з метою досягнення запланованих інвестиційних цілей та задоволення особистих інтересів інвесторів та учасників інвестування. Формування раціональних зв'язків між суб'єктами інвестиційної діяльності забезпечує організацію стабільного процесу інвестування, коли кожен його суб'єкт знає свої права та обов'язки, та усвідомлює ступінь відповідальності за їх невиконання.

Система мотивацій та стимулів включає створення та застосування стимулів, впровадження мотивів для ефективної взаємодії суб'єктів інвестиційної діяльності. Для забезпечення ефективного функціонування цієї системи в управлінні інвестиційною діяльністю суб'єктів господарювання необхідно враховувати взаємозв'язок понять стимул та мотив.

Для забезпечення узгодження інтересів всіх учасників інвестиційної діяльності необхідна чітка структуризація інтересів, формування їх балансу і закріплення їх в інституціональних нормах.

Стимулювання інвестиційної діяльності господарюючих суб'єктів і учать їх в фінансуванні санації підприємств має стати одним з першочергових завдань інвестиційної політики держави. Можна виокремити такі основні напрями державної політики щодо стимулювання інвестиційної активності підприємства:

- податкові стимули: звільнення від оподаткування інвестицій, спрощена система оподаткування, зменшення податкового тиску, податкові кредити, механізм прискореної амортизації тощо;
- фінансово-кредитні стимули: фінансовий лізинг, надання пільгових та безпроцентних кредитів, інвестиційні гарантії тощо;
- стимулювання найбільш ефективних та соціальнозначущих інвестиційних проєктів;
- протекціоністські заходи: захист від постачання фізично та морально застарілих технологій, підвищення митних ставок, тарифні та нетарифні інструменти тощо;
- інфраструктурні стимули: пільги щодо користування природними ресурсами, надання транспортних грантів, передача будівель у безкоштовне користування за пільговими цінами тощо.

Система контролю та моніторингу підводить підсумок ухваленого рішення за конкретним інвестиційним проєктом. Зазвичай моніторингу піддаються лише ті проєкти, які пов'язані із значними витратами, високими ризиками або є стратегічно важливими для підприємства. Це пов'язано із значними витратами здійснення зазначених процесів. Моніторинг та контроль забезпечують оцінку не конкретного проєкту, а всього процесу ухвалення і реалізації інвестиційних рішень.[2]

Висновки. Таким чином, інвестиційний механізм підприємства є сукупністю структурних складових (систем), кожна з яких забезпечує здійснення різних аспектів інвестиційної політики з метою отримання максимального прибутку або досягнення іншого корисного ефекту в результаті реалізації інвестиційних проектів в поточному та перспективному періодах.

Створення та ефективне функціонування інвестиційного механізму зможе дати поштовх інвестиційним процесам в реалізації санаційних програм підприємств, що в перспективі сприятиме їх економічному розвитку.

Основною метою інвестицій на підприємстві, що реалізує проект санації, є забезпечення різних форм довгострокового розвитку підприємства і нагромадження його капіталу. Тому для підвищення ефективності санації, якості управління інвестиційною діяльністю на підприємствах та розробки ефективної інвестиційної програми доцільно застосовувати інвестиційний механізм, що формується з систем формування організаційної структури, організації процесу узгодження інтересів суб'єктів інвестиційної програми, формування раціональних зв'язків між суб'єктами інвестиційної програми, організації інформаційного забезпечення реалізації інвестиційної програми, формування функціональної-змістовної структури реалізації інвестиційної програми, організації стратегічного і оперативного планування інвестиційної програми, організації управління процесом реалізації інвестиційної програми.

Інвестиційний механізм є способом забезпечення ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку з можливістю у перспективі проводити постійну адаптацію підприємства до змінних умов зовнішнього середовища. Чітка організація управління інвестиційною діяльністю підприємств дозволяє розробляти найбільш ефективні інвестиційні програми, спрямовані на забезпечення санаційних заходів і найвищої прибутковості.

Список використаних джерел:

- 1.Бланк И.А. Управление финансовой стабилизацией предприятия / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. – 496 с.
- 2.Жукова А.Г. Інноваційно-інвестиційна діяльність промислового підприємства: проблеми та інструментарій забезпечення розвитку / А. Г. Жукова // Європейський вектор економічного розвитку. – 2010. – №2(9). – С. 46-53.
- 3.Левицький В.В. Ефективність управління інвестиційною діяльністю підприємства / В.В. Левицький // Вісник ЖДТУ. – 2011. – №2(56). – С. 69-71.
- 4.Руденко В.В. Теоретико-методологічні основи управління інвестиційною діяльністю підприємства / В.В. Руденко // Наука й економіка. – 2009. – №4(16), Т.1. – С. 221-230.
- 5.Терещенко О. Управління фінансовою санацією підприємств: Підручник / О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2006. – 552 с.
- 6.Шевченко С.Ю. Економічна сутність інвестицій та інвестиційної діяльності / С.Ю. Шевченко // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 1. – С. 7-10.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний механізм, інвестиційний проект, санація.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционный механизм, инвестиционный проект, санация.

Keywords: investments, investment mechanism, investment project, sanitation.